

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ

29 май 2012 г. – Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговорите!

1. Старата Велика България се разпада под ударите на:

- А) западните тюрки
- Б) хазарите
- В) Византия
- Г) аварите

2. За върховен жрец при прабългарите се смята:

- А) ханът
- Б) кавханът
- В) ичиргубоилът
- Г) канартикинът

3. Кое събитие е отразено в следния текст?

„Недоволни от това, неговите боляри разбунтували народа против него, за да го погубят. И тъй, както били в десетте комитата, те се събрали около двореца му. Но той, като призовал името Христово, потеглил срещу цялото множество... Царят наказал със смърт само 52 от болярите, които най-много бунтували народа...”

Из „Бертинските анали”, IX в.

- А) бунт на боилите срещу хан Телериг, заради неуспешните войни с Византия
- Б) бунт на боилите срещу хан Омуртаг, заради сключване на мир с Византия
- В) бунт на боилите срещу княз Борис, заради приемането на християнството
- Г) бунт на боилите срещу цар Симеон, заради многобройните му войни с Византия.

4. В кой ред етапите, през които се изгражда българската народност, са в хронологическа последователност?

- А) създаване на обща държава, приемане на християнството, въвеждане на славянската писменост, изработване на първите закони
- Б) приемане на християнството, въвеждане на славянската писменост, създаване на обща държава, изработване на първите закони
- В) приемане на християнството, създаване на обща държава, изработване на първите закони, въвеждане на славянската писменост
- Г) създаване на обща държава, изработване на първите закони, приемане на християнството, въвеждане на славянската писменост

5. Идеята за създаване на обща славяно-византийска държава под властта на българския владетел се свързва с:

- А) хан Аспарух
- Б) хан Омуртаг
- В) цар Симеон
- Г) цар Самуил

6. В периода 870 – 918 г. главата на българската църква носи титлата:

- А) архиепископ
- Б) патриарх
- В) примас
- Г) екзарх

7. Разпространението на идеите на исихазма в България се свързва с:

- А) Св. Михаил Войн
- Б) Св. Климент Охридски
- В) Св. Иван Рилски
- Г) Св. Теодосий Търновски

8. Кое събитие слага край на татарската хегемония в България?

- А) съюзът на цар Иван Асен II с Никейската империя
- Б) политиката на компромиси на цар Смилец
- В) използването на междуособиците в Златната орда от цар Теодор Светослав
- Г) сближаването на цар Михаил III Шишман със сръбската държава

9. Дервентджици е термин, с който се обозначава:

- А) категория население, свързана с охраната на проходи
- Б) войници от османската конница
- В) войници от османската пехота
- Г) категория население, свързана със събирането на данъци

10. Софроний Врачански подкрепя създаването на български доброволчески отряди по време на Руско-турската война от:

- А) 1768-1774 г.
- Б) 1787-1792 г.
- В) 1806-1812 г.
- Г) 1828-1829 г.

11. Реформеният акт, известен под името Хатихумаюн, е издаден през:

- А) 1774 г.
- Б) 1826 г.
- В) 1839 г.
- Г) 1856 г.

12. Каква е причината Османската империя да подкрепи производството на местно сукно според дадения откъс?

„Макар и сукното, което се произвежда сега, да е по-скъпо с по един-два гроша от чуждестранното, естествено е, че ползата от цената и прочие ще бъде много по-голяма, понеже парите остават в държавата.“

- А) да се произвежда по-скъпо, но и по-качествено сукно
- Б) да се произвежда по-скъпо сукно, носещо по-голяма печалба
- В) да не изтичат пари от империята за внос на чуждо сукно
- Г) да се спазва режимът на капитулации, независимо от цената на сукното

13. В кой ред събитията са подредени в хронологична последователност?

1) Откриване на първото девическо училище; 2) Излизане на първия брой на в. „Български орел“; 3) Издаване на „Рибния буквар“; 4) Основаване на Българското книжовно дружество

- А) 3, 1, 2, 4
- Б) 2, 3, 1, 4
- В) 1, 3, 4, 2
- Г) 3, 1, 2, 4

14. Организацията, известна под името „Добродетелна дружина“, свързва освобождението на България с политиката на:

- А) Русия
- Б) Великобритания
- В) САЩ
- Г) Германия

15. През Възраждането българските светски училища се ръководят от:

- А) представител на османската власт
- Б) избрано настоятелство
- В) руски консул
- Г) протестантски мисионери

16. Обиколката на Драган Цанков и Марко Балабанов из европейските столици през лятото на 1876 г. поставя пред великите сили въпроса за:

- А) решаване на българския политически въпрос
- Б) сключване на уния с католическата църква
- В) даване на църковна независимост на българите
- Г) провеждане на аграрна реформа в българските земи

17. Създаването на Българската екзархия е обявено през 1870 г. чрез:

- А) устав, приет от народно-църковен събор в Цариград
- Б) общ меморандум на великите сили
- В) специален султански ферман
- Г) акция, известна като „Българския Великден“

18. Либералите сформират своето първо правителство през 1880 г., защото:

- А) са спечелили парламентарните избори
- Б) се радват на симпатиите на княз Александър I Батенберг
- В) консерваторите не желаят да сформират правителство
- Г) се ползват с подкрепата на Великобритания

19. Първото търговско изложение в Пловдив е организирано при управлението на:

- А) Драган Цанков през 1880 г.
- Б) Стефан Стамболов през 1892 г.
- В) Константин Стоилов през 1896 г.
- Г) Петко Каравелов през 1901 г.

20. Кой е терминът, пропуснат в откъса?

„Чл. II. .... е върховен началник на всички военни сили в Княжеството, както в мирно, така и във военно време.“

Из Търновската конституция

- А) Правителството
- Б) Парламентът
- В) Князът
- Г) Военният министър

21. Кои събития предхождат обявяването на Съединението?

- А) Кресненско-Разложкото въстание и създаването на БТЦРК в Пловдив
- Б) създаването на БТЦРК в Пловдив и Сръбско-българската война
- В) Кресненско-Разложкото въстание и Сръбско-българската война
- Г) подписването на Берлинския договор и обявяването на Независимостта на България

22. След Освобождението модерните европейски тенденции навлизат в българската литература посредством творчеството на:

- А) Любен Каравелов
- Б) Стефан Стамболов
- В) Иван Вазов
- Г) Пенчо Славейков

23. Вследствие на преврата от 9 август 1886 г. княз Александър I:

- А) суспендира конституцията
- Б) абдикира от престола
- В) амнистира русофилите
- Г) установява Режим на пълномощията

24. След Освобождението като новост във всекидневния живот на българите се появява:

- А) празнуването на Коледа и Великден
- Б) честването на празника на светите братя Кирил и Методий
- В) организиране на туристически походи в планината
- Г) общото отбелязване на християнски и мюсюлмански празници

25. В периода до Балканските войни българското просветно дело в Македония се ръководи от:

- А) Българската екзархия
- Б) българското Министерство на просвещението
- В) местните имами
- Г) международна комисия на великите сили

26. Какво се въвежда в българската държава според дадения откъс?

„Чл. 2. Всички партийно-политически печатни издания: вестници, списания, брошури и др, както и частни такива, които преследват партийно-политически цели ... се спират.“

Из Наредба-закон за разтуряне на партийно-политическите организации от 14 юни 1934 г.

- А) национализация
- Б) цензура
- В) плурализъм
- Г) народовластие

27. Кой от посочените политици е участвал в работата на Парижката мирна конференция през 1919 г.?

- А) Удро Уилсън
- Б) Владимир Ленин
- В) Рамзи Макдоналд
- Г) Леон Блум

28. Кое е отличителен белег на създадената от Мусолини фашистка държава?

- А) запазването на парламентаризма
- Б) наличието на безпартийна диктатура
- В) установяването на двупартийна власт
- Г) създаването на корпоративна система

29. Коя е вярната хронологична последователност на събитията?

1) Приемане на България в ООН; 2) Край на Втората световна война; 3) Учредяване на НАТО; 4) Корейска война.

- А) 2, 1, 3, 4
- Б) 1, 2, 3, 4
- В) 3, 4, 1, 2
- Г) 2, 3, 4, 1

30. Сред първите приети в Европейския съюз бивши комунистически държави е:

- А) Унгария
- Б) България
- В) Югославия
- Г) Румъния

Отговорите на задачите от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. Срещу буквите в свитъка за свободните отговори запишете в хронологическа последователност три въстанически прояви на българите от Македония през периода от Освобождението на България до избухването на Балканската война.

32. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете името на личността, която отговаря на направеното описание:

- А) Водач на селско въстание в България от втората половина на XIII век, възкачил се за кратко време на престола в Търново
- Б) Духовник, формулирал през 1844 г. първата програма на българското национално църковно движение
- В) Чешки историк, български министър на просветата

33. Срещу съответната буква в свитъка за свободни отговори запишете историческата личност и века, свързани с посоченото събитие/факт:

- А) Признаване от Византия на титлата цар на българския владетел
- Б) Написване на житието на Св. Георги Нови Софийски
- В) Избухване на Гражданската война в Испания

34. Срещу съответната буква в свитъка за свободните отговори запишете подходящия термин/понятие (плюрализъм, вето, дискриминация, конституция, политеизъм, асимилация), което съответства на даденото определение:

- А) вяра в повече от един бог
- Б) регламентирано право на определено лице или институция да отмени дадено решение
- В) културно и езиково претопяване или поглъщане на един народ от друг

35. За всяко от изброените понятия посочете конкретен пример от българската история:

- А) династия
- Б) книжовна школа
- В) военно сътрудничество на Балканите

36. Прочетете внимателно текста и отговорете на поставените въпроси:

А) На коя дата (ден, месец, година) е обявено сформиранието на правителството с посочения в текста министър-председател?

Б) Как се нарича коалицията, сформирала това правителство?

В) На коя политическа организация е лидер споменатият министър-председател?

„ ... Ние, регентите на България,

На основание чл. 150 от конституцията

Постановихме и постановяваме:

Да назначим за Председател на Министерския съвет г-н Кимон Георгиев.

Регенти: Кирил, княз Преславски

Генерал Михов”

37. Разгледайте внимателно картата, на която са представени българските държави от края на XIV век, и изпълнете поставените задачи:

А) Запишете името на владетеля, управлявал държавата, означена с 1.

Б) Запишете имената на двама владетели, управлявали държавата, означена с 2.

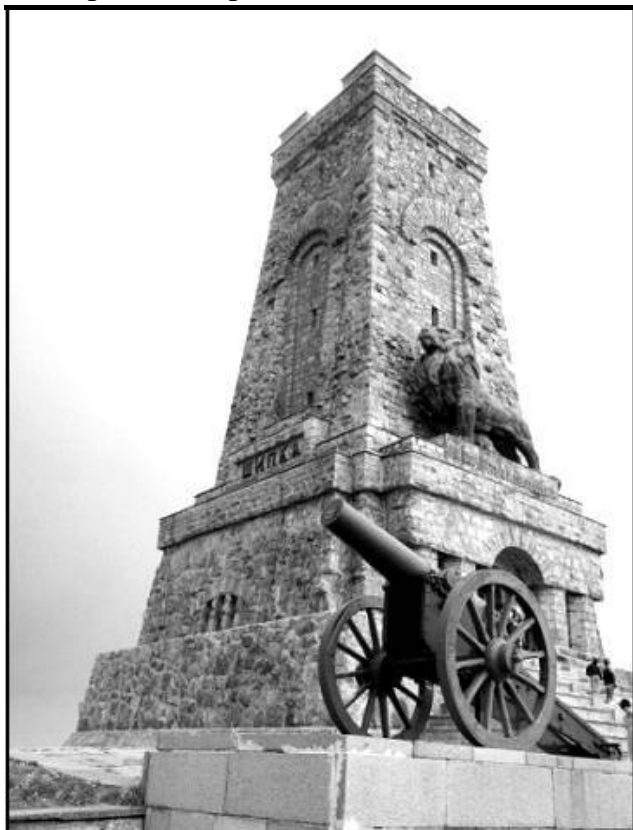
В) Запишете названието на държавата, означена с 3 и името на един неин владетел.

38. Разгледайте изображението и отговорете на поставените въпроси:

А) Къде се намира този паметник и с кое събитие от българската история е свързан?

Б) Кое българско формирование участва в събитието и кой от символите на българската държава е включен като елемент от паметника?

В свитъка за свободните отговори напишете в обем до 3 страници отговор на историческия въпрос:

Как българските владетели от първата половина на IX век разширяват границите на държавата?

При отговора вземете под внимание следните въпроси:

1. Каква политика провежда хан Крум към Аварския хаганат?
2. Как се развиват българо-византийските отношения при управлението на хан Крум?
3. Какви действия предприема хан Омуртаг за да защити границите, достигнати от баща му?
4. Как се постига териториалното разширение на България при управлението на хановете Маламир и Пресиян?
5. Какви са резултатите от териториалната експанзия на България през първата половина на IX век?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – 29 май 2012 г.

ВАРИАНТ № 2

Задача от 1 до 30.

Ключ с верните отговори

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	Б	1
2.	А	1
3.	В	1
4.	Г	1
5.	В	1
6.	А	1
7.	Г	1
8.	В	1
9.	А	1
10.	В	1
11.	Г	1
12.	В	1
13.	А	1
14.	А	1
15.	Б	1
16.	А	1
17.	В	1
18.	А	1
19.	Б	1
20.	В	1
21.	А	1
22.	Г	1
23.	Б	1
24.	В	1
25.	А	1
26.	Б	1
27.	А	1
28.	Г	1
29.	Г	1
30.	А	1

Задача 31. – 3 точки

- А) Кресненско-Разложко въстание
- Б) Горноджумайско въстание
- В) Илинденско-Преображенско въстание

Задача 32. – 3 точки

- А) Ивайло
- Б) Неофит Бозвели/Иларион Макариополски
- В) Константин Иречек

Задача 33. – 6 точки

Събитие	Личност	Век
Признаване от Византия на титлата цар на българския владетел	цар Петър I/Роман Лакапин	X в.
Написване на житието на св. Георги Нови Софийски	поп Пейо	XVI в.
Избухване на Гражданската война в Испания	Франко	XX в.

Задача 34. – 3 точки

- А) политеизъм
- Б) вето
- В) асимилация

Задача 35. – 6 точки

Примерни отговори

- А) Асеновци
- Б) Преславска школа
- В) Балкански съюз

Възможни са и други отговори

Задача 36. – 5 точки

- А) 9 септември 1944 г.
- Б) Отечествен фронт
- В) „Звено“

Задача 37. - 5 точки

- А) Иван Срацимир
- Б) Иван Александър, Иван Шишман
- В) Добруджанско деспотство; Балик/Добротица/Иванко

Задача 38. - 4 точки

А) Врѣх Шипка, Руско-турска освободителна война/Освобождение на България

Б) Българското опълчение, лъвът

ВТОРА ЧАСТ – 35 точки

Отговор на исторически въпрос:

Как българските владетели от първата половина на IX век разширяват границите на държавата?

1. Каква политика провежда хан Крум към Аварския хаганат? **5 точки**
2. Как се развиват българо-византийските отношения при управлението на Крум? **8 точки**
3. Какви действия предприема хан Омуртаг, за да защити границите, достигнати от баща му?
5 точки
4. Как се постига териториалното разширение на България при управлението на ханове Маламир и Пресиян? **8 точки**
5. Какви са резултатите от териториалната експанзия на България през първата половина на IX век? **9 точки**

35 точки се получават за пълен отговор, който включва:

- Определяне и изясняване на ключовите понятия в заглавието;
- Отговори на петте съпътстващи въпроси;
- Правилен подбор на основните факти;
- Анализ и обобщения на основата на аргументирани твърдения и верни факти;
- Висока езикова и правописна култура.